

Súd: Okresný súd Bratislava IV
Spisová značka: 9C/273/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1413214062
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tatiana Poláková
ECLI: ECLI:SK:OSBA4:2015:1413214062.3

Rozhodnutie

Okresný súd Bratislava IV samosudkyňou JUDr. Taťánou Polákovou v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, a.s., Olejkárska č. 1, Bratislava, IČO: 00 492 736, zastúpený: JUDr. Vladimír Kán, advokát, Advokátska kancelária ECKER-KÁN & partners, Námestie Martina Benku 9-C1, proti odporcovi: J. E., bytom G. J. X, U. o zaplatenie sumy 50,70 EUR s príslušenstvom takto

rozhodol:

Návrh sa zamietá.

Odporcovi sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa návrhom na začatie konania doručeným súdu dňa 06.08.2013 domáhal zaviazať odporcu na zaplatenie sumy 50,70 EUR s príslušenstvom z dôvodu, že odporca sa v dopravnom prostriedku navrhovateľa nepreukázal na výzvu kontrolného orgánu platným cestovným lístkom.

Súd vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 9C 273/2013 - 23 zo dňa 10.06.2014 tak, že návrh zamietol z dôvodu premlčania, na ktoré bol povinný prihliadnuť v zmysle ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 250/2007 Z. z.“), a odporcovi nepriznal náhradu trov konania.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol navrhovateľ odvolaním. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a odporcu zaviazal povinnosťou zaplatiť mu žalovanú sumu 50,70 eur a náhradu trov konania alebo aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa rozhodol uznesením č. k. 2Co 692/2014 - 38 zo dňa 12.11.2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 04.03.2015, tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V uznesení uviedol svoj právny názor, podľa ktorého zák. č. 250/2007 Z. z. je hmotnoprávnym predpisom upravujúcim hmotnoprávne postavenie subjektov spotrebiteľských vzťahov a samotný inštitút premlčania má hmotnoprávny charakter. S ohľadom na zásadu zákazu retroaktivity nemožno preto toto ustanovenie aplikovať na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto ustanovenia, t.j. pred 01.05.2014.

Súd tak v zmysle uznesenia Krajského súdu v Bratislave č.k. 2Co 692/2014 - 38 zo dňa 12.11.2014 opätovne rozhoduje vo veci.

Nakoľko sa právny zástupca navrhovateľa a odporca neustanovili na pojednávanie a ani nežiadali z dôležitého dôvodu o jeho odročenie a doručenie predvolania mali riadne vykázané, odporca uložením zásielky na pošte, súd vec prejednal v zmysle § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) v ich neprítomnosti.

Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s návrhom na začatie konania, hlásením o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 19.12.2011, kontrolným lístkom, pokusom o zmier zo dňa 23.01.2012, podacím hárkom a ostatným obsahom spisu a na základe takto vykonaného dokazovania zistil, že odporca v uvedený deň na linke MHD č. XX cestoval bez cestovného lístka a na výzvu revízora sa nepreukázal ani iným platným cestovným dokladom.

Podľa § 156 ods. 1 prvá veta O.s.p. rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne; vyhlasuje ho predseda senátu alebo samosudca v mene Slovenskej republiky.

Podľa § 760 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 100 ods. 1 veta prvá OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110).

Podľa § 108 OZ, práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Pojem spotrebiteľská zmluva možno vymedziť v širšom a užšom zmysle. Za spotrebiteľské zmluvy v širšom zmysle možno považovať akékoľvek zmluvy uzavierané medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pri ktorých spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmlúv, na ktoré treba aplikovať príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide. Spotrebiteľské zmluvy v užšom zmysle predstavujú osobitný typ zmlúv, pri ktorých spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať ich obsah, bez ohľadu na to, podľa akého právneho predpisu sa zmluva uzavrela, a na ktoré treba aplikovať predovšetkým úpravu o neprijateľných podmienkach, ako aj príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide.

Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným typom zmluvy (aj keď je v Občianskom zákonníku pomenovaná), ale možno ju označiť ako druh zmluvy, pre ktorú najmä Občiansky zákonník, ale aj iné právne predpisy, ustanovujú osobitné podmienky a určujú, aké náležitosti zmluva musí obsahovať a naopak, ktoré v nej nesmú byť (neprijateľné podmienky) na ochranu tzv. slabšej zmluvnej strany. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromno-právnych vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môže mať zmluva

kúpna, zmluva o dielo, poisťná zmluva, zmluva o obstaraní zájazdu, lízingová zmluva, (zmluva o úvere), zmluva o dodávke plynu elektriny, o pripojení a ďalšie. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môžu mať aj zmluvy uzatvárané podľa Obchodného zákonníka ako aj ďalších osobitných predpisov. Spotrebiteľská zmluva sa uzatvára medzi dodávateľom na strane jednej a spotrebiteľom na strane druhej. Dodávateľ je ten, ktorý pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom bude vždy osoba (fyzická či právnická), ktorá pri uzavieraní tejto zmluvy nekoná ako podnikateľ, teda osoba, ktorá pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom nie je rozhodujúce, či spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvy.

Navrhovateľ si v konaní uplatňuje nárok na zaplatenie cestovného vo výške 0,70 eura a úhrady vo výške 50,- eur za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom, ktorú si navrhovateľ môže uplatniť do výšky stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav. Podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave osôb sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré vypracúvajú jednotliví dopravcovia na základe všeobecne záväzných právnych predpisov, čím vlastne dopĺňujú všeobecnú úpravu v Občianskom zákonníku. Prepravný poriadok, ktorý dopravca zverejňuje spravidla v dopravnom prostriedku, prípadne na miestach na to vhodných (napr. jednotlivé zastávky dopravného prostriedku a pod.) je definovaný ako súčasť návrhu na uzavretie prepravnej zmluvy. Právny vzťah medzi účastníkmi konania bol založený zmluvou o preprave osôb podľa ust. § 760 OZ. Ustanovenie § 760 OZ presnejšie nevy vymedzuje formu a spôsob uzavretia zmluvy o preprave osoby. Ide o neformálnu zmluvu, ktorá sa môže uzavrieť rôznym spôsobom (napr. zakúpením cestovného lístka, vstupom do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri vstupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.). Nástupom odporcu do dopravného prostriedku navrhovateľa tak došlo ku konkludentnému uzatvoreniu zmluvy o preprave medzi účastníkmi konania v zmysle § 760 OZ a jeho zotrvaním v dopravnom prostriedku došlo aj priamo k využitiu služby poskytovanej dopravcom, ktorá je predmetom jeho obchodnej činnosti a za ktorú má nárok na primeranú odmenu, a to cestovné. Zároveň je však nevyhnutné, v súlade s pojmovým vymedzením spotrebiteľských zmlúv legislatívne vyjadreným v ustanovení § 52 OZ, prepravnú zmluvu v prejednávanej veci považovať za spotrebiteľskú zmluvu, v ktorej navrhovateľ koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, preto je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka považovať za dodávateľa; odporca ako fyzická osoba nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, preto je potrebné považovať ho v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka za spotrebiteľa a predmetnú zmluvu o preprave posúdiť ako spotrebiteľskú zmluvu.

Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že odporca cestoval v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka dňa 19.12.2011. Navrhovateľ si návrhom podaným na súde dňa 06.08.2013 voči odporcovi uplatnil nároky z prepravy na zaplatenie cestovného vo výške 0,70 eura a úhrady vo výške 50,- eur za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom, ktorú si navrhovateľ môže uplatniť do výšky stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav. Odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý krát, teda odo dňa nasledujúceho po tom, kedy odporca cestoval v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka (20.12.2011), mohol navrhovateľ podať návrh na súd pre porušenie prepravného poriadku zo strany odporcu. Navrhovateľ svoje právo uplatnil v súdnom konaní dňa 06.08.2013, teda ho nevykonal v lehote určenej v ust. § 108 OZ, v ktorom je stanovená jednoročná premlčacia doba na uplatnenie práva z prepravy. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy o preprave a povinnosť súdu v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov prihliadať ex offa na premlčanie nároku navrhovateľa zo spotrebiteľskej zmluvy, neostávalo súdu iné, než návrh navrhovateľa zamietnuť.

Nakoľko obidva navrhovateľom uplatnené nároky, konkrétne nárok na zaplatenie cestovného, ako i úhrady až do výšky stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav, majú rovnaký právny základ spočívajúci v porušení podmienok z konkludentne uzatvorenej zmluvy o preprave, je potrebné aplikovať ustanovenie § 108 OZ, zaoberajúce sa premlčaním práv z prepravy, na oba tieto nároky. Na základe uvedeného tak obidva nároky vznikli súčasne, porušením zmluvy o preprave osôb v MHD, a preto jednoročná premlčacia doba začína plynúť súčasne, dňom 20.12.2011.

Súd v závere dodáva, že pri opätovnom rozhodovaní vo veci nepostupoval podľa právneho názoru na danú právnu vec vysloveného odvolacím súdom v rozsudku č. k. 2Co 692/2014 - 38 zo dňa 12.11.2014, pretože uvedený právny názor bol neskoršou judikatúrou už prekonaný. Súd v tejto súvislosti poukazuje

tiež na stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 05.02.2015 k otázke výkladu ustanovenia § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. vo veciach navrhovateľa Dopravného podniku Bratislava, a.s., podľa ktorého „ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. účinné od 01.05.2014 je možné aplikovať aj na konania začaté pred jeho účinnosťou, t.j. aj na konania začaté pred 01.05.2014“. Na jeho základe sa súdu ako orgánu rozhodujúcemu o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní, čo nasvedčuje procesnoprávnemu charakteru ustanovenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania súdu. Preto ak v čase rozhodovania súdu vo veci je účinné ustanovenie § 5b citovaného zákona, súd je povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t.j. pred účinnosťou zákona.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 224 ods. 1 a 3 O.s.p. ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. a § 224 ods. 3 O.s.p. tak, že v konaní úspešnému odporcovi právo právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože jednak si ich náhradu v konaní neuplatnil a tiež z dôvodu, že v konaní mu žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Bratislave prostredníctvom Okresného súdu Bratislava IV.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, musí byť podpísané a datované (§ 42 ods. 3 O.s.p.). V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O. s. p.).

Ak odporca dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, navrhovateľ môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitných predpisov (§ 251 O.s.p., zákon č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok).